

KULTURPLAN 2020 – 2029

Ein strategisk plan med handlingsprogram for utvikling av
kultur, idrett, friluftsliv og
folkehelse i Modalen kommune.

Kultur er.....

Forventningsfulle menneske.....

Dei som strøymer gjennom dørene

Fyller salar, scener og basseng

Dei kvite dukane og glasa

Sprudlande velkomst

Innhald

Forord	3
Overordna mål for kulturfeltet.....	5
Folketalet i Modalen	6
Modalen Folkebibliotek.....	7
Bryggjeslottet	8
Modalen kulturskule	9
Den kulturelle skulesekken – Den kulturelle barnehagesekken	9
Fritidsklubben.....	10
Ungdomsrådet.....	11
Aktivitetar for seniorar	12
Frivillig arbeid - møteplassar	13
Idrett og fysisk aktivitet.....	14
Natur og friluftsliv	15
Kultur og kulturvern	16
Oversikt lag og organisasjonar	17
Innspel til kulturplanen	17

FORORD

Formannskapet vedtok i februar 2016 å utarbeide ein kulturplan for Modalen kommune som inneheldt kultur, idrett, friluftsliv og folkehelse.

I økonomiplan for 2018 var målsetjinga under kultur å starte opp arbeidet med kulturplan. Det blei nedsett ei arbeidsgruppe, med formannskapet som styringsgruppe og medlemmar var assisterande rådmann, kulturkonsulent, leiar for Bryggjeslottet og prosjektmedarbeidar. Gjennom våren var det møte med interessegrupper, der gruppa fekk fleire innspel til kulturplanen. 24.05.2018 vart første utkast til planen lagt fram for formannskapet, der formannskapet tok saka til orientering og bad om statusoppdateringar undervegs i det vidare arbeidet. Denne planen tek utgangspunkt i offentleg høyring, drøfting i formannskap, innspel frå frivillige organisasjonar, drøfting i rådmannen si leiargruppe.

Kommunen har mykje å vere stolt over på kulturfeltet, men har og mykje å arbeide vidare med. Det utvida kulturomgrepet ligg til grunn for planen. Det vil seie at ein tenker både tradisjonelle kunst – og kulturuttrykk, lag, foreiningar, det fysiske miljø med idrett og friluftsliv, fritid og ikkje minst sett i samband med god folkehelse.

Når vi snakkar om «helse» handlar ikkje det berre om å vere fysisk eller psykisk frisk, altså at vi ikkje er sjuke eller vert utsett for skade, men òg at vi opplever velvære, trivsel og livskvalitet.

Planen tar utgangspunkt i ***Folkehelseoversikt Modalen kommune 2017 og Risikoindeks for folkehelse 2015, Hordaland***

Kommunen ser at frivillige lag og organisasjonar er sentrale når det gjeld å utvikle eit godt kulturtilbod i kommunen.

I ***Regional plan for folkehelse 2014–2025*** er det overordna målet for folkehelsearbeidet i Hordaland å bidra til eit langsiktig og systematisk arbeid som gjev fleire gode leveår og som utjamnar sosiale helseskilnader.

Folkehelselova § 4 pålegg kommunen følgjande:

- Å fremma befolkninga si helse og trivsel
- Å fremma gode sosiale og miljømessige forhold
- Å bidra til å førebyggja psykisk og somatisk sjukdom skade eller lidning
- Å bidra til utjamning av sosiale helseforskjellar
- Å bidra til å beskytta befolkninga mot faktorar som kan ha negativ innverknad på helsa

- Det lokale folkehelsearbeidet handlar om å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge, førebygge sjukdom og skade, og utvikle miljø som legg til rette for sunne livsvaner, beskyttar mot helsetruslar og fremmar fellesskap, tryggleik, inkludering og deltaking.

Hovudmål i framlegg til **Regional plan for attraktive senter i Hordaland**, er å fremma livskvalitet, robust næringsliv og miljøvenleg transport og leggja til rette for vekst i heile fylket. Planen legg vekt på at det vert utvikla gode og attraktive sentrum, der det er god balanse mellom handel, tenester, kulturtilbod og bustader. Ei målsetting er at kvart sentrum får eit definert sentrumsområde. Det vert utvikla og fortetta med god arkitektur, bygd på staden sin identitet og med gode offentlege areal og møteplassar. Planen legg òg vekt på at det kan skapast aktivitet og liv i sentrum heile døgnet. Planen peikar på behovet for offentleg områdeplanlegging for sentrumsområde.

Folkebiblioteket skal ha til oppgåva å fremma opplysning, utdanning og anna kulturell verksemd gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre media gratis til disposisjon for alle som bur i landet.

Folkebiblioteket skal vere ein uavhengig møteplass og arena for offentleg samtale og debatt. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbod til barn og vaksne leggja vekt på kvalitet, mangfald og aktualitet. Biblioteket sine innhald og tenester skal gjerast kjent. Folkebiblioteka er ledd i eit nasjonalt biblioteksystem, i flg. **Lov om folkebibliotek**

Fylkesdelplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008–2012, uttrykker visjon, mål, strategiar og tiltak innan fagområda. Aktivitets- og anleggspolitikken legg grunnlaget for samarbeid mellom offentlege, frivillige og private aktørar om å skape visjonen om ein aktiv kvardag. Hovudmålet er at innbyggjarane i Hordaland skal kunne vere aktive kvar dag, etter eigne ynskje og føresetnader på allment tilgjengelege område i naturen og i anlegg i nærleiken av der dei bur. Kulturdepartementet krev fylkesplan for å delegera det regionale ansvaret for tildeling av spelemidlar til anlegg for idrett og fysisk aktivitet.

Regional plan for museum 2011–2015 har som overordna mål: «Musea skal utviklast som sterke kunnskapssenter og organisasjonar, og vere profilerte samfunnsaktørar som utviklar samfunnet med kunnskap om fortid, samtid og framtid.»

Kulturminnevern er eit omfangsrikt forvaltningsansvar i fylkeskommunen, og ansvaret er heimla i kulturminnelova. **Fylkesdelplan for kulturminnevern 1998 –2010**, var den fyrste planen på dette feltet i Hordaland og den strukturera innsatsen. Planen har som overordna mål å forvalte kulturarven i Hordaland, slik at ein sikrar ei berekraftig utvikling og at kulturminne og kulturmiljø **vert verna** som dokumentasjon av fortida og ressurs for framtida.

I **Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2025**, er desse lovane samla.

OVERORDNA MÅL FOR KULTUR OG FOLKEHELSEARBEID

Modalen skal vera ein attraktiv, trygg og inkluderande plass å bu.

- Kulturlivet skal vera inkluderande og for alle
- Den frivillige innsatsen skal stå sentralt i kulturlivet
- Det skal leggjast til rette for gode oppvekstvilkår for barn og unge
- Kulturtilbodet skal spegla kulturarven og samstundes vera nyskapande og synleg

Alle måla som kjem fram i dei ulike kapitla i planen er delmål for å nå dei overordna måla.

Planen er langsiktig medan handlingsprogrammet vert revidert fyrste år i ny kommunestyreperiode, fyrste gong i 2024.

Kommunen har hovudansvar for å gjennomføra tiltaka.

Kultur er.....underlag

Stien du går på, parketten du dansar på,

Trampolina som let deg fly,

Veggen som møter ballen

Stolen du sit i.....

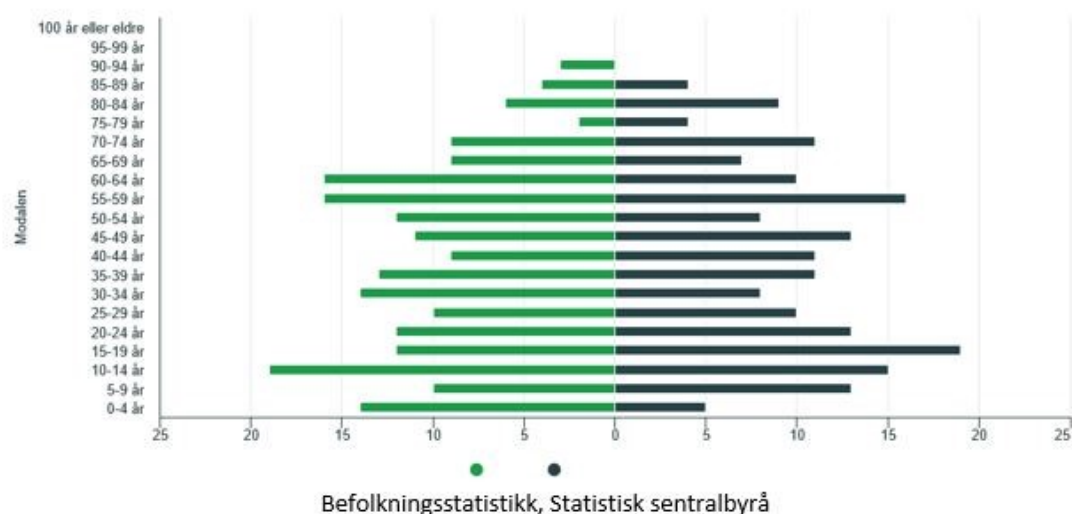

FOLKETALET I MODALEN

Våren 2020 var det 390 innbyggjarar i kommunen. Som ein ser av statistikken under, utgjør ungdom i alderen 10 – 20 ein stor del av innbyggjartalet, og kommunen har ei eit stort ansvar for denne aldersgruppa.

Ny statistikk

Aldersfordeling per 1. januar 2020

Utfordringar i Modalen kommune i flg. Folkehelseoversikt 2017 Hordaland er: Betydeleg færre personar i aldersgruppa 15 – 45 år enn andre kommunar. Ungdom reiser vekk for å gå på vidaregåande skule og kjem i liten grad attende for å etablere familie. Stor auke i talet på eldre i åra framover. For få bustadbygg med fleire einingar. Avgrensa mangfald i næringslivet.

MODALEN FOLKEBIBLIOTEK

Kommunen har eit flott bibliotek i Bryggjesslottet. Modalen sitt lokale litteraturhus tener òg som skule – og barnehagebibliotek. Biblioteket sitt samfunnsoppdrag er spissa gjennom «Lov om folkebibliotek» der ein meir aktiv formidlarrolle blir framheva. Kommunen ynskjer å stimulera barn og unge til læring og personleg utvikling gjennom bruk av biblioteket som eit inspirasjonsrom og ei uformell læringsarena.

I eit folkehelseperspektiv er tilgang på kunnskap særst viktig for både økonomi, helse og livskvalitet.

Handlingsprogram 2020 - 2024	Ansvar : Biblioteksjef
MÅL	TILTAK
Auke tilgangen til biblioteket sine tenester og ressursar	<ul style="list-style-type: none">• Utreie moglege løysingar for meir ubetent bibliotek med «nøkkelkort»
Vere ein inkluderande møtestad for kunnskap, demokratiutvikling, oppleving og / eller rekreasjon	<ul style="list-style-type: none">• Arrangere foredrag, debattar, temakvelder og forfattarbesøk• Arrangere aktuelle kurs
Inspirere til at barna i Modalen kommune skal bli gode lesarar	<ul style="list-style-type: none">• Arrangere spanande og inspirerande lesestunder• Invitere forfattarar til å halde foredrag

BRYGGJESLOTTET

Allaktivitetshuset i Modalen er ein levande møteplass for Modalen sine innbyggjarar. Huset har tilbod som bibliotek, symjehall, treningsrom, amfi, idrettshall, bowling, kino og ungdomsklubb. Det vert gjennomført ulike arrangement i bygget som t.d. møte, kurs, konferansar og ulike typar selskap.

I eit folkehelseperspektiv er kultur, idrett og sosiale tilstellingar helsefremjande

Handlingsprogram 2020 - 2024	Ansvar : Leiar for kundetorget
MÅL	TILTAK
Auka aktivitetar som kan gå føre seg i bygget Utvikle Bryggjeslottet til ein god samlingsplass	<ul style="list-style-type: none">• Arrangere ein større konsert kvart år i hallen• Lage «event» for bursdagsfeiring, kombinere bowling med mat• Marknadsføring av Bryggjeslottet• Invitere frivillige, lag og organisasjonar, enkeltpersonar, næringsliv m.m. for utvikling av fleire bruksområde
Oppretthalde og utvikle dei aktivitetane som allereie finns	<ul style="list-style-type: none">• Barna sin dag i februar• Ungdomsklubb kvar veke• Kino ein gong i månaden• Arbeide for at flest mogleg deltar på ulike aktivitetar, slik at det ikkje vert sosiale ulikskapar• Julemarknad

MODALEN KULTURSKULE

Kulturskulen i Modalen er lokalisert til Mo skule. Det faglege ansvaret for kulturskulen ligg under rektor i grunnskulen.

Handlingsprogram 2020 - 2024	Ansvar : Rektor
MÅL	TILTAK
Gje tilpassa undervisning til alle interesserte barn og unge som ynskjer opplæring innan kunstnariske fag	<ul style="list-style-type: none">• Tilby undervisning til enkeltelevar og/eller grupper innan tradisjonell song og instrumentopplæring.• Tilby tidsavgrensa kurs innan kunst- og kulturuttrykk, t.d. dans, drama, teikning/måling/keramikk, matkultur mm
Auka deltaking frå grunnskuleelevane	<ul style="list-style-type: none">• Oppretthalde ein rimeleg kostnad for deltaking

DEN KULTURELLE SKULESEKKEN / DEN KULTURELLE BARNEHAGESEKKEN

Den kulturelle skulesekken/ barnehagesekken er eit samarbeid mellom Vestland fylkeskommune, Mo skule, Modalen barnehage og Eksingedalen skule.

Handlingsprogram for 2020 - 2024	Ansvar: Syrar i bhg/ Rektor
MÅL	TILTAK
Borna skal møte profesjonelle kunst –og kulturtilbod med høg kunstnarleg kvalitet	<ul style="list-style-type: none">• Besøk av profesjonelle kunstnarar• Tur til Den Nasjonale Scene for elevar
Styrka barna sin kulturelle identitet og trivsel	<ul style="list-style-type: none">• Årleg fjelltur til gamle lokale ferdavegar• Besøkja skulemuseet i Modalen• Besøkja Skipshelleren• Arbeida med lokal byggeskikk• Tur til Bergen, kino, museum, utstillingar

FRITIDSKLUBBEN

Fritidsklubben er eit kommunalt tilbod etter skuletid/kveld som er retta mot barn og ungdom frå 5. til 10.-klasse.

Hovudmålet for fritidsklubben er at den skal vere ein sosial og trygg møteplass.

I eit folkehelseperspektiv er satsinga på barn og unge viktig,

Handlingsplan for 2020 - 2024	Ansvar: Ungdomscoordinator
MÅL	TILTAK
Klubben skal vere ein trygg og møtestad der barn og unge har stor medverknad.	<ul style="list-style-type: none">• Tilsetje ungdomscoordinator i 40 % stilling frå hausten 2020• Invitera/ besøkja andre ungdomsklubbar• Bruke foreldre som støttespelarar
Tilbodet skal vere mangfaldig	<ul style="list-style-type: none">• Arrangera turar til Bergen til t.d. konsertar, teaterbesøk m.m.
Klubben skal førebygge rus, utestenging og sosiale ulikskapar	<ul style="list-style-type: none">• Halde inspirerande føredrag retta mot ungdom• Jobbe med inkludering
Aktivitetar i feriar, kommune og organisasjonar samarbeider	<ul style="list-style-type: none">• Gje tilbod om aktivitetar i sommarferien

UNGDOMSRÅDET

Ungdomsrådet er eit lovpålagt politisk organ frå 2015. Suksesskriterier for at ungdomsrådet skal fungera godt er reell påverknad og moglegheit til å koma med initiativ og nye idear, i tillegg til å gje innspel til høyringar.

I eit folkehelseperspektiv er dei unge si røyst viktig for å fremje ein politikk som gjer at dei ynskjer å busetje seg i kommunen

Handlingsplan for 2020 - 2024	Ansvar: Ungdomskoordinator
MÅL	TILTAK
Ungdomsrådet må få auka status og innverknad	<ul style="list-style-type: none">• Ungdomsrådet skal uttala seg i aktuelle saker og deira syn skal koma fram i kommunal sakshandsaming• Kommunestyret skal inkludera ungdomsrådet i opplæring, rettleiing og synleggjering• Ungdomsrådet må ha tydeleg mandat som sei kva rettar, pliktar og moglegheiter som gjeld
Forankring og interesse hos politisk leiing	<ul style="list-style-type: none">• Politisk og administrativ leiing møter på dei unge sine arena og etterspør idear og synspunkt

AKTIVITETAR FOR SENIORAR

I Modalen er det ein sjukeheim, Modalstunet, i tillegg har kommunen heimeteneste og fysioterapi for eldre.

Modalen kommune er undervegs i arbeidet med å utarbeide ein plan for korleis stortingsmeldinga «Leve heile livet» skal sikrast gjennomført hjå oss.

Sentrale tema i denne planen vert m.a. eit aldersvenleg samfunn med undertema som lokalt kulturliv, forhold til frivilligheit og sivilsamfunn, sosial deltaking og deltaking i samfunnsliv. Andre tema som aktivitet og fellesskap med undertema fysisk, sosial og kulturell aktivitet vert tatt med.

Dette skal ikkje erstatta kulturplanen, men vera utfyllande.

Eit viktig arbeid i eit folkehelseperspektiv er aktiv førebygging av utryggleik, isolasjon og einsemd, og å i vareta og leggje til rette for aktiv deltaking og involvering av alle aldersgruppe i kommunen.

Handlingsprogram for 2020 - 2024		Ansvar
MÅL	TILTAK	
Motverka einsemd blant eldre	<ul style="list-style-type: none">• Auka ressursar til å foreta fleire heimebesøk• Auka innsatsen frå frivillige organisasjonar til å vitje både bebuarar på sjukeheimen og i heimane• Kulturtilbod og møtepunkt tilpassa målgruppa	Leiar PLOMS/frivillige
Auka fysisk aktivitet for målgruppa	<ul style="list-style-type: none">• Aktivitetsgruppa 55 +• Turgruppa for seniorar	Leiar for helsesenteret Frivillige
Støtte opp om opplæring i ny teknologi	<ul style="list-style-type: none">• Tilby kurs for eldre som gjer dei trygge på bruk av digitale og sosiale media	Biblioteksjef

FRIVILLIG INNSATS - MØTEPlassar

Arbeidsinnsatsen i dei frivillige organisasjonane i 2019 i Norge tilsvarar 147 800 årsverk. 63 % av befolkninga (over 15 år) bidrar med frivillig arbeid i dei frivillige organisasjonane årleg, ifølge Kantar – Frivillighetsbarometeret 2019

I Modalen er det fleire møteplassar og arenaer for å drive idrett og friluftsliv, t.d. Bryggjesslottet, Samfunnshallen, Øvre Helland samfunnshus, Mo kyrkje, Mo skule, kunstgrasbana, Modalen barnehage, leikeplass på Øvre Helland og på Mo, Modalen og Eksingedalen skyttarlag og friluftsområde på Otterstad.

Modalen og Eksingedalen skyttarlag har planar om etablering av skytebane på Øvre Helland, og Modalen kommune har stilt seg bak med delfinansiering. Det er og løyvd tippemidlar til tiltaket.

Frivillige organisasjonar

Modalen har eit rikt mangfald av frivillige organisasjonar og foreiningar. Frivillig arbeid peiker på arbeidsinnsats ein legg ned utan å ta i mot løn eller anna økonomisk kompensasjon. Økonomisk stønad frå Modalen kommune er viktig for at lag og organisasjonar skal kunne gjennomføra sine planar for aktivitet. I tillegg kan det vere ulike inntektskjelder som t.d. kontingent, arrangement m.m.

Kommunen set av ein årleg sum på budsjettet, som skal fordelast på den organiserte delen av frivillig sektor

I eit folkehelseperspektiv er frivillig arbeid den arena ein kan famne om flest mogleg av kommunen sin innbyggjarar

Handlingsprogram 2020 - 2024	Ansvar: Kultur
MÅL	TILTAK
Oppretthalde ein årleg sum i budsjettet, slik at lag og organisasjonar kan ha moglegheit til å fortsetje med arbeidet	<ul style="list-style-type: none">• Ha gode rutinar for søknadsprosessar• Vere tidleg ute med informasjon om fristar og søknadsprosedyrer
Kommunen har ei open kommunikasjonsline ut mot innbyggjarane	<ul style="list-style-type: none">• Oppretthalde og vedlikehalde kalender på heimesida• Tilby samarbeidsmøter med lag og organisasjonar ein gong i året
Leggja til rette for at alle, uansett økonomi og sosial status får tilbod	<ul style="list-style-type: none">• Barnehage, skule og helsestasjon er med å opplyse og oppfordre til deltaking

om å delta i ulike frivillige aktiviteter	
Kommunen må leggja til rette for at barn og unge blir aktive	<ul style="list-style-type: none"> • Stø opp om lokale prosjekt som vektlegg aktivitet, sosial kontakt, utfordring og spenning t.d. støtte Nedstavatne OPP, LAN-party og liknande.
Legge til rette for at friluftsområde og grøntanlegg kan nyttas og utviklast til gode for alle, uansett aldrar og aktivitetar	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon om eksisterande friluftsområde må vere lett tilgjengeleg • «Turistinformasjon» tilgjengeleg om sommaren

FYSISK AKTIVITET

Innbyggjarane i Modalen kommune må kunne vere aktive kvar dag etter eigne ynskje og føresetnader, på allment tilgjengeleg område i naturen og i anlegg i nærleiken av der dei bur.

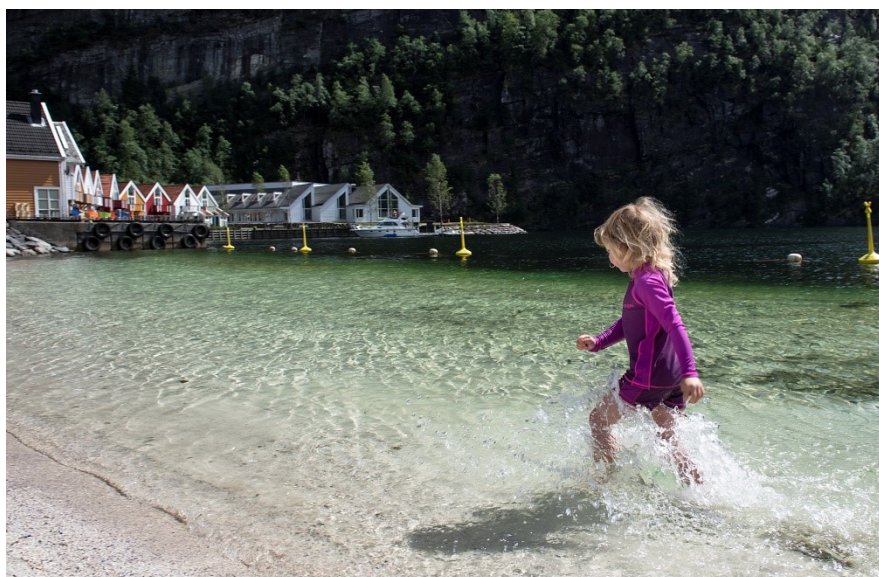
I eit folkehelseperspektiv :

Fleire born og unge skal vere minimum 60.min. dagleg i fysisk aktivitet

Handlingsprogram for 2020 - 2024	Ansvar: Kultur / Teknisk
MÅL	TILTAK
Auke aktiviteten blandt innbyggjarane	<ul style="list-style-type: none"> • Oppretthalde rimeleg medlemskap, slik at ein kan bruka basseng og styrkerom meir
Auka bruk av samlingsstadar, turløyper og stiar	<ul style="list-style-type: none"> • Utforme turløype rundt Mo, som gjer moglegheit for rullestolbrukar, jogging, rulleski, gåtur og plass til å setja seg ned og kvila og slå av ein prat
Elevar skal kunne sykla til og frå skulen mellom Mo og Helland	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeida plan for gang – og sykkelsti der det er mogleg
Idrettslaget skal vere ein viktig samarbeidspartnar	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen inviterer til faste møter med idrettslaget
Skulen som møteplass for aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide plan for uteområde på skulen/ Otterstad
Byggje Dagsturhytte	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide prosjektplan og søknadsprosess

NATUR OG FRILUFTSLIV

Handlingspan 2020 - 2024	Ansvar: Teknisk/ Kultur
MÅL i samråd meg grunneigar	TILTAK
Ta vare på område avsett til friluftsliv og leggje til rette for nye område Utarbeide handlingsplan for prioritering av tiltak, inkludert vedlikehald	<ul style="list-style-type: none">• Ruste opp «Hølen», badeplass på Øvre Helland• Utvikle turstien mellom Mo og Helland Etablere rasteplassar med høve til grilling og kvile langs stien• Lysløype for ski på Øvre Helland• Opparbeide sherpasti til Nedstavatnet som signaturløype for Modalen kommune• Vedlikehalde etablerte stiar
Nytta sjø og strand meir	<ul style="list-style-type: none">• Oppmoda ulike aktørar til å setje i etablere tilbod om vatn – og sjøaktivitetar

KULTUR OG KULTURMINNE

Kulturlivet skal vere ope og inkluderande for alle. Det skal vere varierte og gode tilbod til alle t.d. kunstutstillingar, konsertar, teater og ulike idrettsarrangement.

Kulturminne er kjelde til kunnskap, oppleving og bruk.

I eit folkehelseperspektiv : eit variert kulturtilbod påverkar fysisk og psykisk helse i alle aldersgrupper.

Handlingsplan 2020 - 2024	Ansvar: Kultur
MÅL	TILTAK
Kommunen legg til rette for ulike arrangement	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutvikla Modalsdagane • Veteranbåttreff • Kunstutstillingar • Konsertar • Føredrag
Kommunen legg til rette for kunst og kulturuttrykk i ulike formar	<ul style="list-style-type: none"> • Kunstutsmykking i alle offentlege bygg

Kulturminne

Modalen kommune sin kulturminnevernplan frå 2000 syner oversikt over dei ulike kulturminna i kommunen.

Handlingsplan 2020 - 2024	Ansvar - Kultur
MÅL	TILTAK
Sikra at kulturminna i kommunen vert tekne vare på og synleggjort	<ul style="list-style-type: none"> • Revisjon Kulturminnevernplan frå 2000 • Ivareta skule museet • Løfte fram arven etter Olav Nygard • Oppretthalde tilskotsordning til kulturminnevern • Utbetre merking av kulturminne
Sikra at Modalen si historie vert ivaretatt for ettertida som inneber å løfte fram særlege historisk viktige epokar	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere til prosjekt som tek føre seg historia frå farne tider, t.d. historia om sandtaka i kommunen og vasskraft m.m.
Sikra at særlege kulturlandskap vert teke i vare	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulere grunneigarane til å ta vare på særlege kulturlandskap gjennom aktiv bruk av tilskotsordningar • Stimulere til etablering av kulturstiar og vandringar slik at kjelde til kunnskap og vert kombinert med fysisk aktivitet

LAG OG ORGANISASJONAR I MODALEN pr. 2020

Modalen barneteater
Modalen idrettslag - Idrettskulen
Modalen skyttarlag
iModalen
Mo og Kleivane Vel
Modalen folkeakademi
Modalen indremisjonsforening
Modalen kvinne –og familielag
Modalen pensjonistlag
Øvre Helland Vel
Raudekrossen

Innspel til kulturplanen:

Opent folkemøte	09.mai 2018
Formannskapet	24.mai 2018
Offentleg høyring	09.desember 2019
Leiarar i kommunen	01.november 2019
Frivillige lag og organisasjonar	06.mai 2019